Лабораторна робота №5: Децентралізовані фінанси (DeFi) та безпека смартконтрактів

1. Мета роботи

Вивчити архітектуру децентралізованих фінансових протоколів, механіку роботи автоматизованих маркет-мейкерів (AMM) та навчитися ідентифікувати й виправляти критичні вразливості у смартконтрактах Solidity.

2. Теоретична частина

2.1. Екосистема DeFi та "Фінансові лего"

Децентралізовані фінанси (DeFi) — це система фінансових інструментів у формі смартконтрактів. Головною особливістю є **композитність (composability)**, яку часто називають "фінансовими лего". Це можливість різних протоколів взаємодіяти один з одним без дозволу, створюючи складні ланцюжки операцій (наприклад, отримання позики в одному протоколі для забезпечення ліквідності в іншому).

DEX (Decentralized Exchanges) — це біржі, що працюють без централізованого посередника. На відміну від CEX (Binance, Kraken), де використовується книга ордерів (Order Book), більшість DEX базуються на пулах ліквідності.

2.2. Механіка AMM (Automated Market Makers)

Більшість DEX (як-от Uniswap v2) використовують формулу постійного продукту:

Де:

- — кількість токенів A в пулі.
- — кількість токенів B в пулі.
- — постійна величина (invariant), яка не повинна зменшуватися після виконання обміну.

Постачальники ліквідності (LP) вносять обидва активи в рівній пропорції, за що отримують LP-токени та частину комісій від торгів.

2.3. Аналіз критичних вразливостей

Reentrancy (Повторний вхід)

Це класична атака, яка стала причиною краху **The DAO**. Вона виникає, коли контракт надсилає кошти зовнішньому користувачу (або іншому контракту) до того, як оновити свій стан (наприклад, баланс користувача). Зловмисник може

створити контракт з функцією-колбеком, яка знову викликає функцію виведення коштів, поки перша транзакція ще не завершена.

Overflow та Underflow

Раніше (до Solidity 0.8.0) арифметичні операції могли призводити до переповнення. Наприклад, якщо до змінної uint8 зі значенням 255 додати 1, вона ставала рівною 0. Починаючи з версії 0.8.x, Solidity має вбудовану перевірку на ці помилки, що робить використання бібліотеки SafeMath необов'язковим, але логіку обчислень все одно потрібно ретельно перевіряти.

Front-running та MEV

Front-running — це маніпуляція порядком транзакцій. Оскільки транзакції в мемпулі публічні, зловмисник (або бот) може виставити вищу комісію (Gas Price), щоб його транзакція була оброблена раніше за вашу (наприклад, щоб купити актив перед вашим великим замовленням і перепродати його вам дорожче). Це частина концепції **MEV (Maximal Extractable Value)**.

2.4. Стандарти безпеки

Використання перевірених бібліотек, як-от **OpenZeppelin**, є золотим стандартом:

- Ownable: керування правами доступу.
- ReentrancyGuard: захист від атак повторного входу.
- ERC20 / ERC721: безпечні реалізації токенів.

3. Практична частина

Завдання 1: Аналіз вразливого контракту

Нижче наведено код контракту "Банк", який має критичну помилку. Студенту необхідно проаналізувати функцію withdraw та пояснити, чому вона вразлива до Reentrancy.

```
// SPDX-License-Identifier: MIT

pragma solidity ^0.8.0;


contract VulnerableBank {

    mapping(address => uint256) public balances;


    function deposit() public payable {
```

```
        balances[msg.sender] += msg.value;
    }

    function withdraw() public {
        uint256 amount = balances[msg.sender];
        require(amount > 0, "Insufficient balance");

        // ВРАЗЛИВІСТЬ: Надсилання коштів відбувається ДО оновлення балансу
        (bool success, ) = msg.sender.call{value: amount}("");
        require(success, "Transfer failed");

        balances[msg.sender] = 0;
    }
}
```

Завдання 2: Виправлення вразливості

Виправте контракт із Завдання 1 двома способами:

1. Використовуючи патерн **Checks-Effects-Interactions**.
2. Використовуючи модифікатор nonReentrant від OpenZeppelin.

Приклад структури захищеного контракту:

```
import "@openzeppelin/contracts/security/ReentrancyGuard.sol";

contract SecureBank is ReentrancyGuard {
    mapping(address => uint256) public balances;

    function withdraw() public nonReentrant {
        uint256 amount = balances[msg.sender];
        require(amount > 0, "Insufficient balance");
```

```
        balances[msg.sender] = 0; // Ефект перед взаємодією
        (bool success, ) = msg.sender.call{value: amount}("");
        require(success, "Transfer failed");
    }
}
```

Завдання 3: Взаємодія з DeFi (Отримання ціни)

Напишіть шаблон контракту, який може отримувати ціну активу. Для простоти можна використовувати інтерфейс для уявної пари токенів на AMM.

```
interface IPair {
    function getReserves() external view returns (uint112 reserve0, uint112 reserve1, uint32 blockTimestampLast);
}

contract PriceConsumer {
    address public pairAddress;

    constructor(address _pair) {
        pairAddress = _pair;
    }

    function getPrice() public view returns (uint256) {
        (uint112 res0, uint112 res1, ) = IPair(pairAddress).getReserves();
        // Розрахунок ціни токена 0 відносно токена 1: res1 / res0
        return uint256(res1) / uint256(res0);
    }
}
```

4. Інструментарій для безпеки

Для автоматичного пошуку багів рекомендується використовувати:

- **Slither**: Статичний аналізатор коду на Python, який швидко знаходить поширені вразливості.
- **Mythril**: Інструмент для символьного виконання, що дозволяє знаходити глибші логічні помилки.

5. Контрольні запитання

1. У чому принципова різниця між DEX на базі книги ордерів (Order Book) та AMM?
2. Опишіть покроково механіку атаки Reentrancy. Як зловмисник використовує функцію fallback?
3. Що таке патерн Check-Effects-Interactions і чому він важливий для безпеки?
4. Що таке Slippage (проковзування) у DeFi та як зміна параметрів і в пулі впливає на ціну для великих ордерів?
5. Чому розробники надають перевагу використанню бібліотек OpenZeppelin замість написання власних реалізацій стандартів?